

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการทำบุญในพระพุทธศาสนาเรียกบุญกิริยาวัตถุ มีหลักใหญ่ ๆ อยู่ ๓ ประการ คือ ทาน ศีล ภาวนา ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสืบทอดอายุของพระพุทธศาสนาเพราะการทำบุญได้ครบทั้ง ๓ ประการเป็นการปลูกฝังศีลธรรม และการเรียนรู้หลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ด้วยอุปนิสัยที่คนไทยชอบทำบุญจึงทำให้เมืองไทย เป็นสยามเมืองยิ้ม เพราะมีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่รักเสรีภาพและความสงบ รู้จักเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตากรุณา และโอบอ้อมอารีต่อคนทุกชาติทุกภาษา ทั้งนี้เพราะคนไทยได้ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติและตั้งตนไว้ชอบในกรอบของพระพุทธศาสนาด้วยดีโดยตลอด และทานคือการทำความดีที่เรียกว่าบุญอย่างหนึ่ง ในบุญกิริยาวัตถุ เมื่อเราให้ทานจิตใจเราย่อมรู้สึก สงบ สว่าง และมีความสุขกับจิตใจที่ผ่องแผ้ว นั่นก็คือบุญที่เกิดจากการทานนั่นเอง ดังเช่น ในนิธิกัณฐสูตร ได้เปรียบเทียบบุญเหมือนกับ ขุมทรัพย์ ซึ่งบุคคลพึงไว้ด้วยการกระทำความดีหรือกุศลกรรม ขุมทรัพย์หรือบุญนี้จะให้ผลตามที่ตนปรารถนา ดังพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงความวิเศษแห่งขุมทรัพย์คือ บุญ ไว้ดังนี้

ขุมทรัพย์ทั่วไปเป็นอันตรายเพราะอาจจะถูกพระราชายึดไปบ้าง อาจจะถูกโจรปล้นบ้าง อาจจะถูกน้ำพัดพาไปบ้าง ผีไว้แล้วลืมน้าง ทายาทผู้ไม่เป็นที่รักขโมยไปใช้บ้าง แต่ขุมทรัพย์คือบุญ ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เหล่านั้น ขุมทรัพย์คือ บุญ อันได้แก่ การให้ทาน รักษาศีล ความสำรวม และการฝึกฝนตน เป็นของติดตามตนไปทุกหนทุกแห่ง เป็นของเฉพาะตัวโจรก็ลักไปไม่ได้

ชาวพุทธไทยมีค่านิยมในการทำบุญ หรือพฤติกรรมในการทำบุญต่างกันไปในที่นี้ ผู้วิจัยต้องการเน้นที่การทำบุญคือการให้ทานเป็นประเด็นสำคัญ โดยในพระพุทธศาสนานั้นการให้ทานนับว่าเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่จะนำบุคคลไปสู่คุณธรรมเบื้องสูงขึ้นไป เพราะทานเป็นความดีที่เป็นพื้นฐานของสังคม ไม่ว่าสังคมใดถ้าขาดความดีข้อนี้แล้ว สังคมนั้นจะหาความสุขไม่ได้เลย เนื่องจากมีแต่การรับ หรือการถือเอาประโยชน์ส่วนตน มีแต่ความตระหนี่ มีแต่การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ทำให้ขาดการเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ การเสียสละ การแบ่งปัน พุทธศาสนิกชนที่ดีย่อมไม่ละเลยต่อการทำบุญที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือทานเพราะทานเป็นการทำความดีขั้นต้นพื้นฐานก่อนที่จะก้าว

* ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑-๑๖/๑๗-๒๐.

ไปสู่การรักษาศีลซึ่งเป็นความดีขั้นกลางและก้าวไปสู่การเจริญภาวนาซึ่งเป็นการทำความดีขั้นสูงสุดต่อไป

ด้วยเหตุนี้พุทธศาสนิกชนจึงนิยมให้ทาน บางคนทำทานด้วยความเข้าใจในหลักการ บางคนขาดความรู้ความเข้าใจหรือกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องตามหลักของพระพุทธศาสนาหรือที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เช่นการนิยมความฟุ่มเฟือย หรือการให้วัตถุสิ่งของที่ไม่เหมาะสม เช่นสุรา บุหรี่เป็นทาน เพราะการให้ทานมีทั้งที่เป็นบุญและไม่เป็นบุญ การให้ทานที่ไม่ได้บุญ เช่น ๑)ให้สิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ เหล้า ผิ่น กล้วยา ยาบ้า เป็นต้น ๒)ให้อาหาร เช่น เขากำลังทะเลาะกัน ยื่นปิ่น ยื่นมิดให้ ๓)ให้มหรสพ เช่น พาไปดูหนังคู่ละคร ฟังดนตรี เพราะทำให้กามกำเริบ เป็นต้น^๒ แต่ถึงกระนั้นในปัจจุบันก็ยังคงมีชาวพุทธจำนวนมากยังถือปฏิบัติกันอยู่เช่น การให้ทานด้วยของมีค่าหนี เช่น ทำทานด้วยวัตถุที่แตกหัก ร้าว หรือการให้วัตถุทานที่มีคุณค่าน้อยกว่าที่ตนใช้หรือบริโภค เช่น สิ่งของที่ไม่ประณีต หยาบ กระด้าง ทานที่เป็นของเก่าหรือของที่ใช้แล้ว เช่นเสื้อผ้าที่เคยใช้แล้ว และทานที่เป็นสิ่งของหรือวัตถุที่ชาวบ้านคิดว่าจะทำได้ก็เฉพาะผู้มีฐานะดีเท่านั้น ที่ชาวบ้านเรียกเป็นผู้มีบารมี เพราะสามารถสร้างสิ่งที่คนส่วนมากทำไม่ได้ เช่น สร้างพระพุทธรูป หรือแม้กระทั่งในงานบุญต่างๆ ไปมัก มีการเลี้ยงสุรา ฆ่าวัว ควาย เลี้ยงผู้คน ซึ่งถือเป็นค่านิยมหรือเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ไปแล้ว ไม่เฉพาะแต่งงานบวช งานแต่งงาน งานศพ หรือแม้กระทั่งงานผูกข้อมือเวลาลูกๆ เรียนจบ หรือการอุทิศส่วนกุศลไปเป็นทหาร หรือแม้กระทั่งการหาเสียง ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ยังมีการฆ่า และการดื่มสุรา ถือเป็นการอบเผ่งในงานประเพณีพิธีต่างๆ ซึ่งบางที บางงาน ไม่จำเป็นต้องทำแบบนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการฆ่าหรือดื่มของมึนเมา แต่นั่นคือทานที่ชาวบ้านเข้าใจ

ส่วนทานในพระไตรปิฎกนั้นมีความหมายที่แตกต่างจากความคิดเห็นและความเข้าใจของชาวพุทธอยู่บ้างเช่นทาน หมายถึงการให้วัตถุที่ควรให้ ทาน หมายถึง การให้ความรู้ และทาน หมายถึง การให้อภัยแก่คนหรือสัตว์อื่น^๓ ตามความหมายนี้ ได้แก่การรักษาศีล มีเว้นจากการฆ่าสัตว์ เป็นต้น การรักษาศีลเป็นการให้ทานอย่างหนึ่ง ถือเป็นการให้ที่ยิ่งใหญ่ เพราะเป็นการให้ความปลอดภัยในชีวิตแก่สัตว์ทั้งหลาย

ในทัศนคติของชาวพุทธบ้านดอนกลางก็มีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปแต่ที่ชาวบ้านนิยมปฏิบัติกัน จะมี ๒ ประเภท ซึ่งชาวบ้านดอนกลางใช้คำว่า ทานอาลัย คือการทานตามมีตามเกิด

^๒ พระสมชาย ฐานวุฑโฒ , มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า, (กรุงเทพมหานคร : ชมรมพุทธศาสตร์สากล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

^๓ อภิ.ก. (ไทย) ๓๗/๒๕๕-๒๕๖/๔๕๕.

ทานเท่าที่จะทำได้ ทานตามกำลังศรัทธา ไปทำทานโดยไม่เลือกหรือเจาะจงรูปใดรูปหนึ่ง และ ๒. ทานอาศัย คือ การทานเฉพาะเจาะจง เช่นทานเฉพาะพระผู้ใหญ่ หรือพระที่ตนเองคุ้นเคยหรือพระมีชื่อเสียง การทำทานแบบนี้ ทำเพราะอยากได้น้ำใจได้ตาเท่านั้น หรือ ถ้าบอกห่วยไม่ถูก ก็ไม่ไปทำทานต่ออีกทีไปเพราะอยากได้ห่วยอยากรวบ เท่านั้น

ในวิถีชีวิตปัจจุบันที่สังคมมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้นอิทธิพลแนวความคิดเรื่องการให้ทานที่บรรพบุรุษยึดถือเป็นแนวปฏิบัติสืบทอดกันมานั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีความรู้ มีความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ ความเชื่อความศรัทธาในการให้ทานยังเหนียวแน่นหรือเหินห่างไปตามกระแสโลกาภิวัตน์หรือไม่ ความมีน้ำใจ การแบ่งปันและการเสียสละยังมีอยู่ในชุมชนอีกหรือไม่

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การให้ทานที่ดูจะแตกต่างในความเข้าใจในชุมชนที่ยังไม่ถูกต้องตามหลักการให้ทานในพระไตรปิฎกจึงทำให้สนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพราะเห็นว่าการที่ชุมชนที่เป็นจุดเล็ก ๆ จุดหนึ่งของสังคม มีความรู้และมีความเข้าใจในการทำทานอย่างถูกต้อง จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาสามารถถูกถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้า ดำรงอยู่และเป็นหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านดอนกลางดังกล่าวและของพุทธศาสนิกชนทุกท่านตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท
๒. เพื่อศึกษาทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางกับการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นอย่างไร
๒. ทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร
๓. เปรียบเทียบทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางกับหลักการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- (๑) หลักการให้ทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- (๒) ทัศนคติชาวบ้านต่อการให้ทาน
- (๓) เปรียบเทียบการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางกับหลักการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ทำให้ครอบคลุมในเรื่องการศึกษาทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้มากขึ้น

๒. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

๒.๑ ข้อมูลเชิงเอกสาร ได้ศึกษาค้นคว้าจากหลักคำสอนพระพุทธศาสนา

-เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับภาษาไทย ๒๕๓๕ อรรถกถาฎีกา

- เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ ตำรา ผลงานทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ข้อมูลเชิงภาคสนาม (Key Information)

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ชาวบ้านดอนกลาง หมู่ที่ ๙ และหมู่ที่ ๘

ต.ธาตุ อ.วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีกลุ่มตัวอย่างดังนี้

๒.๑.๑ พระสงฆ์	จำนวน ๓ รูป
๒.๑.๒ ผู้นำชุมชน	จำนวน ๑๐ คน
๒.๑.๓ ผู้นำสถานศึกษาและตัวแทนครู	จำนวน ๔ คน
๒.๑.๔ ตัวแทนอุบาสก-อุบาสิกา	จำนวน ๑๔ คน
๒.๑.๕ ตัวแทนเยาวชน	จำนวน ๑๐ คน

รวมทั้งหมด ๔๒ รูป / คน

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ทานในคัมภีร์พุทธศาสนา หมายถึง การให้ ให้ในสิ่งที่ควรให้ ให้แก่คนที่ควรให้ ซึ่งประเภทของทานแบ่งได้ ดังนี้ คือ ทานแบ่งตามสิ่งที่ให้ ได้แก่

๑. อามิสทานหรือวัตถุทาน (ให้สิ่งของ) ได้แก่การให้วัตถุสิ่งของต่างๆ และทรัพย์สินเงินทองภายนอก ทั้งสิ่งที่รักมาก เช่นการบริจาคอวัยวะของร่างกาย เลือดเนื้อ ดวงตา และสิ่งที่หวงแหนที่สุดคือ การเสียสละชีวิต รวมทั้งทานวัตถุ ๑๐ ประการด้วย ไม่ได้มุ่งให้แก่บรรพชิตเท่านั้น แม้คฤหัสถ์หรือฆราวาสและสัตว์เดรัจฉานก็ให้ได้เช่นกัน

๒. ธรรมทาน (ให้ธรรม) การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การให้อภัย การให้ในเรื่องของจิตใจ การประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุญกุศล นอกจากนี้ยังมีกัณฑ์ทาน วิทยาทาน เป็นต้น

ทานในทัศนคติของชาวบ้าน หมายถึง ทานอาลัย คือการทานตามมีตามเกิด ทานเท่าที่จะทำได้ ทานตามกำลังศรัทธา ไปทำทานโดยไม่เลือกหรือเจาะจงรูปใดรูปหนึ่ง และทานอาศัย คือการทานเฉพาะเจาะจง เช่นทานเฉพาะพระผู้ใหญ่ หรือพระที่ตนเองคุ้นเคยหรือพระมีชื่อเสียง

ทัศนคติ เป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไร กับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดลอม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดย ทัศนคติ นั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคต ทัศนคติ เป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึก และความเชื่อ หรือการรู้ของบุคคล กับแนวโน้มที่จะมี พฤติกรรมได้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น โดยสรุป ทัศนคติ ในงานวิจัยนี้เป็นเรื่องของจิตใจ ทำที่ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคล ที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับ รายการหรือสถานการณ์ ที่ได้รับมา ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ทัศนคติ มีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา จะเห็นได้ว่า ทัศนคติประกอบด้วย ความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ และความรู้สึกนั้นออกมาโดยทางพฤติกรรมแนวความคิด เห็นเกี่ยวกับการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง

ชาวบ้านดอนกลาง หมายถึง ชาวบ้านดอนกลาง ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ทรงกล่าวไว้ใน หนังสือ “วิธีสร้างบุญบารมี” ได้กล่าวถึงทานพอจะสรุปได้ว่า คำว่าทานได้แก่การสละทรัพย์สินสิ่งของ สมบัติของตนที่มีอยู่ให้แก่ผู้อื่น โดยมุ่งหวังจะจุนเจือให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์และความสุข ด้วยความเมตตาจิตของตน

ทานที่ได้ทำไปนั้นจะทำให้ผู้ทำทานได้บุญมากหรือน้อยเพียงใด ย่อมสุดแล้วแต่องค์ประกอบ ๓ ประการ กล่าวคือ

องค์ประกอบที่ ๑ “วัตถุทานที่ต้องบริสุทธิ” คือวัตถุทานได้แก่ สิ่งของ ทรัพย์สินสมบัติ ที่ตนได้สละให้จะต้องเป็นของที่บริสุทธิ์ เป็นสิ่งของที่ตนเองได้แสวงหามาด้วยความบริสุทธิ์ไม่ใช่ของที่ได้มาเพราะการเบียดเบียนผู้อื่น จะต้องเป็นของดีหรือธรรมดามากหรือน้อย มีค่ามากหรือไม่ ดีเลิศหรือประณีต ความสำคัญขึ้นอยู่กับเจตนาในการให้ทาน ตามกำลังทรัพย์และกำลังศรัทธาที่ตนมีอยู่

องค์ประกอบที่ ๒ “เจตนาในการสร้างทานต้องบริสุทธิ์” มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการขจัดความโลภ ความตระหนี่เหนียวแน่น ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการสงเคราะห์ผู้อื่น ให้ได้รับความสุขด้วยเมตตาธรรมของตน เรียกว่าเจตนาในการทำทานบริสุทธิ์ และจะต้องสมบูรณ์ ๓ ระยะคือ

๑. ระยะก่อนที่จะให้ทาน จะต้องมิจิตใจที่โสมนัส ราเริงเบิกบาน ยินดีที่จะให้ทาน เพื่อสงเคราะห์ผู้อื่นให้ได้รับความสุข เพราะทรัพย์สินสิ่งของของตน

๒. ระยะที่กำลังลงมือให้ทาน จะต้องมิจิตใจที่โสมนัส ราเริงยินดี และเบิกบานในขณะที่กำลังให้ทาน

๓. ระยะหลังจากที่ได้ให้ทานไปแล้ว เมื่อคิดถึงทานที่ตนได้ทำไปนั้นปล่อยจิตใจยินดี ราเริงยินดี เบิกบาน

องค์ประกอบที่ ๓ “เนื่อนาบุญต้องบริสุทธิ์” ได้แก่บุคคลผู้รับการทำทาน จะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมสูงนอกจากองค์ประกอบทั้งสามที่ได้กล่าวมานอกจากนี้ยังหมายถึงทานในฐานะที่เป็นผู้บอกชี้แนะแนวทางให้เดินบนหนทางที่ถูกต้อง คือทำดีเว้นจากความชั่ว ซึ่งเรียกว่าธรรมทาน และทานในฐานะที่เป็นผู้ไม่ผูกเวรแค้นและกัน ไม่โกรธแค้นต่อกัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน ปลูกความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นเรียกว่าอภัยทาน^๔

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน ว่าทานนั้นไม่เฉพาะที่กล่าวถึง วัตถุทานอภัยทาน และธรรมทานเท่านั้น ท่านยังเน้นเรื่องให้นิพพานเป็นทานหรือสุญญตาทานหมายถึงเรื่องบริจาดตัวกูของกู หรือความเห็นแก่

^๔ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, **วิธีสร้างบุญบารมี**, (กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียง, ๒๕๕๑), หน้า ๑ – ๑๒.

ตัวออกไปเสียให้ออก จิตที่ไม่เห็นแก่ตัว อันไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู เป็นจิตบริสุทธิ์ที่ไม่ได้ถูกยึดถือไว้ที่ด้วยอุปาทาน ซึ่งพระพุทธเจ้าถือว่าจะไม่เกิดทุกข์นั้นก็คือนิพพาน^๕

ธรรมรักษา กล่าวในพระไตรปิฎกฉบับชาวบ้าน ถึงเหตุที่คนให้ทานไม่ได้ ว่า ในสมัยพระผู้มีภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี กรุงสาวัตถี โดยกล่าวถึงพวกเทวดาสกุลพลกายิกา ได้กล่าวถวายนีในสำนักพระผู้มีภาคเจ้าว่า “เพราะความตระหนี่และความประมาทนี้ บุคคลจึงให้ทานไม่ได้ บุคคลผู้หวังบุญ รู้แจ้ง พึงให้ทานได้”

นอกจากนี้เหตุที่คนให้ทานไม่ได้คือ การไม่แบ่งปัน เมื่อตายไปพวกอัสตนุรุษยอมไปสู่ นรก พวกอัสตนุรุษยอมไปสู่สวรรค์ อานิสงส์การให้ทาน ผลของการให้ทาน วิบากของคนตระหนี่ที่มีผลต่อการให้ทาน คนตระหนี่กลัวภัยโดยยอมให้ทานไม่ได้ ภัยนั้นย่อมมีแก่คนตระหนี่ผู้ไม่ให้ทาน ฉะนั้นบุคคลควรกำจัดความตระหนี่ อันเป็นสนิมใจควรให้ทาน รวมทั้งตัวแปรที่ทำให้ทานมีผลน้อยหรือมาก^๖

พระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ ได้กล่าวไว้ในมงคลชีวิตฉบับทางก้าวหน้า ในมงคลที่ ๑๕ บำเพ็ญทานว่า ทานแปลว่าการให้หมายถึงการสละสิ่งของของตน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ทำให้ทราบในเรื่องของท่านที่ให้แล้วไม่ได้บุญ เช่น ให้สุรายาเสพติด ให้อาวุธ ให้มหรสพ ให้สัตว์เพศตรงข้าม ให้ภาพลามก รวมทั้งวิธีทำทานให้ได้บุญมาก ซึ่งมีองค์ ๓ คือ วัตถุ บริสุทธิ์ เป็นของที่ตนได้มาโดยสุจริต ชอบธรรม และเจตนาบริสุทธิ์คือการไม่มีความตระหนี่ ให้เสียสละ รวมทั้งบุคคลบริสุทธิ์คือเลือกผู้มีศีลบริสุทธิ์ และยังกล่าวถึงผลของการให้ทาน ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเราและอานิสงส์การบำเพ็ญทาน^๗

วคิน อินทสระ ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องสวรรค์ นรก บุญ บาป เป็นการแสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า ทุกเรื่องมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกรวมไปถึงหลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดที่จะตามให้ผลทั้งโลกนี้ โลกหน้า และเราทุกคนควรตั้งสมมตรมดีไว้เป็นทุนต่อไป ในกาลข้างหน้าด้วย นั่นหมายถึงการทำความดี เช่นการให้ทานที่ถูกต้องช่วยลดความเห็นตระหนี่เห็นแก่ตัว และได้รับความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับเหล่านี้เป็นต้น^๘

พระมหาสุวิทย์ วิชูเชตโก เป็นหนังสือที่ให้รายละเอียดในเรื่องความหมายของท่านไว้ว่า ทานคือการให้ เป็นหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ จึงเรียกได้ว่าเป็นการทำบุญเหมือนกัน เพราะบุญ

^๕ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ), การให้ทานที่ไม่ต้องเสียเงินแล้วยังได้นิพพาน, (กรุงเทพมหานคร : เลี่ยงเชียง, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๖ ธรรมรักษา, พระไตรปิฎก ฉบับชาวบ้าน , (กรุงเทพมหานคร : สติ, ๒๕๔๐), หน้า ๖๓ – ๘๐.

^๗ พระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ, มงคลชีวิต : ฉบับทางก้าวหน้า, หน้า ๑๒๗.

^๘ วคิน อินทสระ, สวรรค์นรกบุญบาป, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา, ๒๕๔๕), หน้า ๕๖.

คือการทำความดี การให้จึงเป็นหนึ่งใน การทำความดี^๕ ดังนั้นให้ทานจึงเป็น การให้ยังให้ก็ยังได้ การให้จึงเป็นประเพณีของคนดี การให้เป็นการสร้างความดีที่ง่ายที่สุด และ ในหนังสือเล่มนี้มุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการให้ ให้ตระหนักในประโยชน์สุขที่เกิดจากการให้ เป็นผู้ให้อยู่เสมอ จนมีการให้เป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จ มีความสุข มีคุณภาพที่ดีขึ้นในที่สุด

K.Sri Dhammananda ได้กล่าวถึงทานในหนังสือ What Buddhists Believe ซึ่งสามารถจะสรุปเนื้อหาได้ว่า ความสำคัญในการให้อยู่ที่การไม่คาดหวังจะได้รับคำตอบแทน ถ้าเป็นการคาดหวังจะได้รับ ไม่ใช่เป็นการเสียสละที่แท้จริง แต่เป็นการค้ามากกว่า การให้ หรือเสียสละทรัพย์นั้นจะต้องไม่ให้ผู้ที่รับมีความรู้สึกว่าเป็นหนี้บุญคุณ เนื่องจากการให้เป็นกุศลธรรมอย่างหนึ่ง ที่ว่าด้วยการลดความโลภ เป็นการให้อย่างขาวสะอาด และเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของบรรดาศาสนาทั้งหลาย ด้วยหลักคำสอนของศาสนาเหล่านั้นล้วนแต่กล่าวถึงการบริจาค เสียสละทรัพย์เพื่อจะเป็นประโยชน์การสงเคราะห์ให้เขาพ้นจากความเดือดร้อน หรือบรรเทาความทุกข์ยาก การให้ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงออกทางกายกรรม แต่เป็นการแสดงออกทางวจีกรรม และมโนกรรมด้วย โดยเฉพาะเรื่องมโนกรรม หรือจิต เป็นส่วนสำคัญ คือจะต้องอบรมฝึกจิต ไม่ให้เกิดความโลภ ความเสียใจ หรือเสียสละทรัพย์เมื่อบริจาคไปแล้ว ก็จะต้องฝึกจิตให้มีความยินดี ว่าเริง โสมนัส ทั้งก่อน บริจาคก็ดี ขณะที่บริจาคตี้ หรือ หลังบริจาคตี้ ทั้งนี้ เพื่อลดความเห็นแก่ตัว (Selfish) ความโลภอยากได้ (Craving) การให้อีกอย่างหนึ่งที่มีผลานิสงส์มาก คือให้ความรัก ความเมตตากรุณา เมื่อรู้ว่ามีคนจะยื่นขอความช่วยเหลือ เราควรจะยินดีในการช่วยสงเคราะห์เขาด้วยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ทานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา เป็นบารมีแรก ในบรรดาบารมีทั้งหลาย ที่ทำให้พระโพธิสัตว์ในอดีตได้บรรลุเป็นพระพุทธเจ้า

คนเราควรแสดงออกด้วยการบริจาค หรือเสียสละทรัพย์เพื่อเป็นการสงเคราะห์ เพื่อมนุษยด้วยกัน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่ผู้ประสบความสำเร็จทุกขียาก คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่พักอาศัย ยารักษาโรค และสามารถแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ เวลา กำลังใจให้กัน เป็นที่ปรึกษาเมื่อเห็นเขาไม่สามารถหาทางแก้ปัญหาได้ อีกอย่างหนึ่ง เราสามารถเสียสละ หรือบริจาคอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของเราให้เป็นทานได้ เช่น การบริจาคเลือด ให้ได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเดินตามคลองธรรมของพระโพธิสัตว์ในอดีตที่เคยทำกันมา ทานอีกอย่างหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ ยกย่องว่าเป็นเลิศแห่งการให้ คือ ธรรมทานและ อภัยทาน เนื่องจาก เป็นการบอกหนทางให้เขาเดินบนวิถีทางที่ถูกต้อง ให้รู้จัก

^๕ พระมหาสุวิทย์ วิบุลยชโย, ทานก้าวแรกแห่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิธรรมกาย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖.

ความดี ชั่ว เป็นประโยชน์ หรือไม่เป็นประโยชน์ แนะนำให้เห็นคุณค่าของความเป็นอยู่ และให้อภัย ไม่จองเวรผูกโกรธ เกียดแค้น แต่เป็นการให้ความรัก ความเมตตา และให้โอกาสเขาในการจะกลับตัวเป็นคนดีอีกครั้ง^{๑๑}

เรณู ศรีภาค ในงานวิจัย “การวิเคราะห์บารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท” พิจารณาได้ว่า ทานบารมี คือ บารมีในการให้ ทาน – การให้, สิ่งที่ให้, ใ้ของที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา, สละสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้รับ ทานแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ อามิสทาน (ให้สิ่งของ) และธรรมทาน (ให้ธรรม) นอกจากนี้ ทานบุคคลได้แก่ สังฆทาน (ให้แก่สงฆ์หรือเพื่อส่วนรวม) ปาฏิบุคลิกทาน (ให้เจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ) บารมีของการให้ทาน คือ ๑. ทานบารมี ได้แก่ การเสียสละทรัพย์สินเงินทอง เพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นถึงแม้จะถูกขัดขวางจากบุคคลอื่นเป็นที่รักก็ตามและต้องไม่เกรงกลัวว่าจะเป็นภาระสืบเนื่อง ๒. ทานอุปบารมี ได้แก่ การเสียสละอวัยวะในร่างกายให้เป็นทาน หรือเสียสละส่วนใดส่วนหนึ่งของอวัยวะ เช่น บริจาคเลือด เป็นต้นและทานปรมาตมบารมี เป็นทานบารมีขั้นสูง คือเสียสละชีวิตตนเองเพื่อผู้อื่น วิธีปฏิบัติในการให้ทาน ได้แก่ วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นการให้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทันที ทันใด เช่น การบริจาคช่วยเหลือผู้ที่ได้รับอุทกภัยน้ำท่วม ผู้คนอดยากจากการทำสงคราม ที่จำเป็นที่สุด ตัวอย่างอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค หรือให้กำลังใจ เป็นการบรรเทาความทุกข์ยากในระดับแรกที่เขาได้รับ เป็นการช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่นในขณะที่เขาเกิดปัญหาขึ้นมาโดยที่ยังไม่ทันได้คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น การให้ในลักษณะที่ทั้งผู้ให้และผู้รับไม่ได้ตั้งใจไว้ล่วงหน้า เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการทำทานแบบจับพลัด

วิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ในเบื้องหน้า การให้ทานในระดับนี้ ผู้ที่ให้ทานคิดไตร่ตรองก่อน เพื่อทานที่ให้นั้นเกิดผลกับผู้รับมากขึ้น เช่น การฝึกอาชีพ ให้ทุนการศึกษา เป็นต้น การให้ทานในลักษณะนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ระยะยาว คือผู้รับสามารถมีชีวิตที่ดีขึ้น ปลอดภัยขึ้น และวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือผู้ให้สามารถทำให้ผู้รับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตมากที่สุด การให้เป็นสิ่งที่ดี ทั้งผู้ให้ และผู้รับ ผู้ให้เกิดความสบายใจ ผู้รับได้บรรเทาความเดือดร้อน เป็นผลดีทั้งสองฝ่าย การให้ทานยังช่วยลดความเห็นแก่ตัวของตนเองด้วย^{๑๒}

พระครูปลัดประสิทธิ์ กนฺตสิโล ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสัจจะบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า คนไทยส่วนใหญ่คุ้นเคยกับคำว่าบารมีแต่ไม่ค่อยรู้ความหมายที่

^{๑๑} K.Sri Dhammananda ,What Buddhists Believe ,(Taiwan : The Corporate Body of the Buddha Education Foundation, 2003), pp. 168-170.

^{๑๒} เรณู ศรีภาค, “การวิเคราะห์บารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๖-๔๕.

แท้จริง ส่วนมากเข้าใจคำว่า บารมี หมายถึง ผู้มีอำนาจวาสนา ผู้ที่ร่ำรวย มีทรัพย์สินเงินทอง มีบริวารมาก มีคนนับหน้าถือตา เป็นคนสังคมชั้นสูง โดยรวมแล้วเข้าใจบารมีในทางรูปธรรม แต่ไม่ตรงกับความหมายเดิมคือเป็นนามธรรม ดังนั้น สรุปได้ว่า บารมีหมายถึง ความเป็นเลิศในการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา คือ การบรรลุดุธรรมคือนิพพาน และกล่าวถึงประเภทของบารมี ในข้อที่ว่าด้วย ทานบารมี ว่าทานบารมี คือ บารมีในการให้^๒ และทาน การให้ การเสียสละ การบริจาค สิ่งที่ให้ ให้ของที่ควรให้เพื่อประโยชน์แก่เขา การสละสิ่งของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ก็คือทานวัตถุ ได้แก่ อามิสทานและธรรมทาน นั่นเอง

พระลือชัย อินุทโย (นราทอง) ได้ศึกษาวิจัย การให้ทานของชาวพุทธในจังหวัดเลย ว่าทานคือการให้ การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของของตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นให้ทั้งวัตถุสิ่งของ ให้ความรู้เป็นการแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน สร้างความมีน้ำใจ ความรัก สามัคคีในหมู่คณะ และการให้ของที่ควรให้เป็นเรื่องสำคัญเพราะถ้าให้ของที่ผิดมีคุณประโยชน์ ไม่เกิดโทษ ของที่ดีที่บริสุทธิ์ ผู้ที่ให้ย่อมรับอานิสงส์ของการให้ที่ดีทุกประการและผู้ให้ทานย่อมได้ชื่อว่าเป็นที่รักที่ชอบใจของคนทั้งหลาย และยังได้ชื่อว่าเข้าถึงประโยชน์และความดีงามขั้นสูงสุด ในทางพระพุทธศาสนา^๓

พระภาสกร คุณุตฺตโร (ดอกจันทร์) ได้กล่าวเรื่องทาน ในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องบุญในพระพุทธศาสนา” ไว้ว่า ทานจัดเป็นหนึ่งในกิริยาวัตถุ ๓ และบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ซึ่งเรียกว่า ทานมัย หมายถึงบุญสำเร็จด้วยการให้ทาน และมีความหมายว่าเป็นบุญที่บังเกิดหรือสำเร็จแก่บุคคลด้วยการให้ และทานที่ปรากฏในมงคลสูตร ซึ่งเป็นสูตรว่าด้วยสิ่งที่เป็นมงคลโดยในมงคลที่ ๑๕ กล่าวไว้ว่า การทำทานเป็นมงคลแห่งชีวิตประการหนึ่งเพราะการให้การแบ่งปันหรือการสงเคราะห์ย่อมนำมาซึ่งความมีมิตรไมตรี เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเป็นบ่อเกิดแห่งบุญกุศลและมีคุณค่าในแง่ศีลธรรม^๔

พระมหาเชน กิตฺติขโย (แสวงมิม) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องอานิสงส์ของทานในพระพุทธศาสนา” ไว้ว่า ความหมายของทานในพระพุทธศาสนาเถรวาท

^๒ พระครูปลัดประสิทธิ์ กนฺตสีโล (ไชยเมือง), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสังฆะบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๓๐ – ๓๒.

^๓ พระลือชัย อินุทโย (นราทอง), “ศึกษาการให้ทานของชาวพุทธในจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑ – ๒.

^๔ พระมหาภากร คุณุตฺตโร (ดอกจันทร์), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องบุญในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐, ๒๕.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงอธิบายไว้ว่า คือยกเจตนาขึ้นมาพูด “เจตนาเป็นเหตุแห่งชน” เทติ เตนาคี ทานํ. (ชโน ชน) ย่อมให้ ด้วยเจตนากรรมนั้น เหตุนั้น (ตํ เจตนากรรมํ เจตนากรรมนั้น) ชื่อว่า ทานํ (เจตนากรรมเป็นเหตุให้แห่งชน). เช่นทานเจตนา เจตนาเป็นเครื่องให้.^{๑๕}

จากการยกตัวอย่างเอกสารและงานวิจัยมาทั้งหมดจะพบว่า แหล่งข้อมูลทั้งหมดที่ระบุ ทั้งความรู้เรื่องทานนั้น โดยมากจะเป็นการเน้นหลักการและองค์ความรู้เรื่องทานในคัมภีร์และหลักวิชาการที่กล่าวถึงทานตามหลักคำสอน แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์เชิงลงลึกถึงการเก็บข้อมูลจากพื้นที่จริง เกี่ยวกับความรู้เรื่องทานของชาวบ้านว่า ตามความเข้าใจของชาวบ้านนั้นทานคืออะไรและเมื่อพบแล้วจะปรับปรุงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับทานและการให้ทานแก่ชาวบ้านที่ถูกต้องอย่างไร

๑.๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การรวบรวมข้อมูลเอกสารที่สำคัญคือ พระไตรปิฎก อรรถกถา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีปลายเปิด

๓.๒ กล้องถ่ายรูป

๓.๓ เครื่องบันทึกเสียง

๓.๔ สมุดบันทึก

๓.๕ ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ๑ คน

๓.๖ การเข้าไปสังเกตโดยมีแบบสังเกตและเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๔. วิเคราะห์เปรียบเทียบ

๔.๑ การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

^{๑๕} พระมหาเชน กิตติชโย (แสงมัย), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องอานิสงส์ของทานในพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๒-๑๓.

๔.๒ การเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับความสำคัญ

๔.๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลและเขียนวิทยานิพนธ์

๔.๔ จัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์นำเสนอผลการวิจัยต่อมหาวิทยาลัย

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงบทบาทของทานที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้านดอนกลาง

๒. ทำให้ทราบทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง

๓. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบทัศนคติการให้ทานของชาวบ้านดอนกลางกับหลักการให้ทานทางคัมภีร์พระพุทธศาสนา

๑.๙ กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าวิเคราะห์การศึกษาเรื่อง ศึกษาทัศนคติ เรื่องการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี นำมา เปรียบเทียบกับหลักการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทโดยศึกษาตามกรอบความหมาย ของทาน วัตถุประสงค์ของการให้ทาน ประเภทของทาน แรงจูงใจในการให้ทาน วิธีการให้ทาน อานิสงส์การให้ทาน ให้เห็นถึงความคล้ายกันและความแตกต่างกัน ระหว่างแนวคิดทั้งสองนี้

การศึกษาทั้ง ๒ ส่วน จะทำให้เข้าใจถึงทัศนคติการให้ทาน และบทบาทของทานที่ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตของชาวบ้านดอนกลาง รวมทั้งการปรับเปลี่ยนทัศนคติแนวทางการให้ทานที่ถูกต้อง ในการนำไปปรับใช้ตามหลักพระไตรปิฎก

กรอบแนวคิดในการวิจัยเปรียบเทียบการศึกษาทัศนคติเรื่องการให้ทาน
ของชาวบ้านดอนกลาง ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีกับ
หลักการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

ความหมายการให้ทาน
วัตถุประสงค์ของการให้ทาน
ประเภทของทาน
แรงจูงใจในการให้ทาน
วิธีการให้ทาน
อานิสงส์การให้ทาน

ทัศนคติของชาวบ้าน

ความหมายการให้ทาน
วัตถุประสงค์ของการให้ทาน
ประเภทของทาน
แรงจูงใจในการให้ทาน
วิธีการให้ทาน
อานิสงส์การให้ทาน

เปรียบเทียบความคล้ายกันและต่างกันของทัศนคติเรื่องการให้ทานของชาวบ้านดอนกลาง
กับหลักการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท